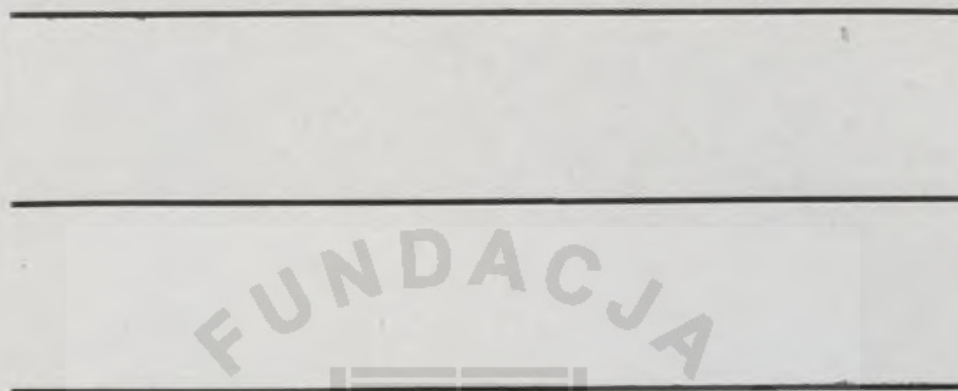

MEMORIAL

General Marii Wittek

58-420 LUBAWKA

voj. jeleniogórskie

LWP

st. sierż. FLAK Franciszka
zam. Rysz

631/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 631/W5K
FLAK Franciszka
zam. RYSZ

I. Materiały dokumentacyjne

- I/1 – relacja właściwa ✓
- I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —
- I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

- III/1 – dot. rodziny relatora —
- III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. — 1945
- III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945) —
- III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —
- III/5 – inne... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie

I/1 Relacja Stabuwa

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie rozdzielając opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko / także panięskie z datą zmiany /, imiona

Franciszka Rysz p. Flak

2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat /

27.1.1924r. pow. Garwolin.

3. Imiona rodziców, nazwisko panięskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej

Stanisław - Helena naz. pan. - matki Bożena (rolnicy)

4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu

Franciszka Rysz Lubawka ul. Świerczewskiego 18.
58-420

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /

Podstawowe ukońc. 1938r.

2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem

osada Jazwiny pow. Baranowice.

3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ?/

przy Rodzicach,

4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodalicia Mariańska

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? / *Wojsko*

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy /

*Nywiezienie - Górgowskaja Obł.
Praca w lesie (wyręb)*

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

26 VII 1943r. 20 XI 1945r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskowa

*Kobięcy Batalion (Em. Piłster)
10 XI 43 przeniesiona do szkoły szoferkiej (Bronice)
12 I 1944 przeniesiona do i Samod. komp. Samoch. przy
i dywizji Piechoty.*

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

Kierowca

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

Kurs szoferów.

7. W jakich bitwach brała udział / miejsce, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ? /

Molchat od Lemino do Berlina.

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

St. strzelec ob. Star. Sierżant

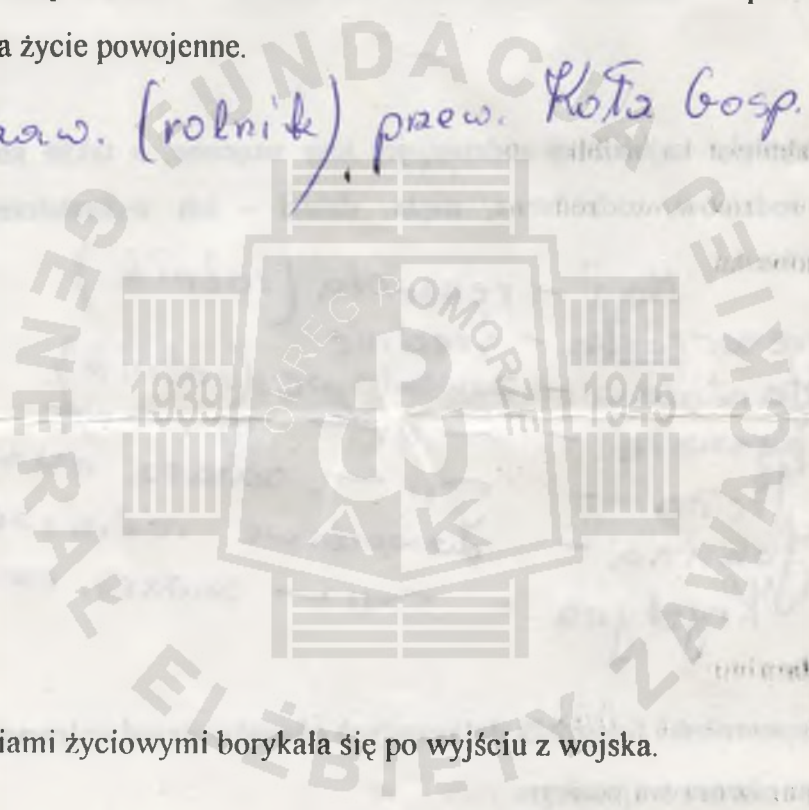
9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

Brygadowy Medal (zaw. na polu chwały)
Medal (odra, kysa, bołtyk) za Zwycięs. i Wolność za Warszawę
odz. Grunwaldzką, za Berlin. Krzyż Kawalerski Orderu
Odrodzenia Polski.

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne.

Praca zaw. (rolnik) przew. Kółka Gosp. Wiejskich

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska.

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa /

4. Obecny stan zdrowia

Fatalny

5. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzystała

Ośrodek Zdrowia w Lubawce

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data, miejsce /

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególne sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

Mąż - lekarz (rolnik.)
 Teresa córka - średnie
 Stanisław - zawołowe (rolnik)
 Ryszard - " - górnie
 Jre na - " - swacz. maszynowa
 Joanna - dawodowe rolnice.
 Krystyna - " - swacz. maszynowa.

Pożądane załączenie :

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji.

Książka (Szopercy) autor Alejzy Sroga.
 Książka "Młotkowska"

Czytelny podpis

Ryszard Franciszka

Data 22.V.1997

ANKIETA PERSONALNA

43

331

1. Nazwisko i imię ..... RYSZ FRANCISZKA .....
2. Imiona rodziców ..... Helena i Stanisław .....
3. Nazwisko panieńskie ..... FLAK .....
4. Data i miejsce urodzenia ..... 29 stycznia 1924 r. ....
..... Głoga, pow. Garwolin, woj. warszawskie .....
5. Aktualne miejsce zamieszkania SWIARCZEWSKIEGO nr 18
..... 58-420 JELENIA GÓRA .....
ulica, nr domu, miejscowość LUBANKA
..... kod pocztowy, województwo .....
6. Posiadany stopień wojskowy ..... starszy strzelec .....
7. Stan rodzinny /mężatka, panna, wdowa itp/..... mężatka .....
8. Wykształcenie - tytuł naukowy ..... podstawowe .....
9. Opisać przebieg służby wojskowej, datę powołania, datę zwolnienia,
zajmowane funkcje w czasie działań wojennych, pełne nazwy jednostek
wojskowych 26.VIII-1943 r. awansowa do Komendy Batalionu T.D.P.
10.XI-1943 przebiegowa do szk. szczerkowskiej "Bronice" -
15.XI-1943 awansowa na st. strzel
12.I-1944 przeniesiona do T. Sam. Kompanii Samoch. prz. T.
D.P. po im. T. Kosciuszki - kierownca samochodowy
18.VIII-1945 r. zwolniona do domu .....
10. Opisać pracę zawodową od 1939 do chwili obecnej, własne gospodar-
stwo, zajmowane funkcje ..... w 1940 r. przewodnicząca .....
- ..... do S.S.P.R. od 1940 r. do 1943 r. pracowała w kolchozie
18.VIII-1945 r. - 1.979 r. - gospodarstwo rolne
..... w Lubance od 1979 r. do chwili obecnej - emerytka .....
11. Podać funkcje w pracy społecznej po zwolnieniu z wojska do
chwili obecnej ..... od 1967 r. przewodnicząca KOKA .....
- ..... GOSPODYNI MIĘSKACH, WICEPREZES Kółka Rolniczego od 1983 r.
..... SEKRETARZ SPÓŁDZIELNI Kółek Rolniczych w Lubance .....

12. Wymienić ważniejsze posiadane odznaczenia państwowe i wojskowe
Brązowy Medal Zasłużony na Polu Chwały, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal za Berlin, Dobra Misa, Bałtyk, 10 Warszawy, Zwycięstwo i Hołność, Obron. Granic, Order Sierca, Matki m. Włoc, Złoty Orderka Zasłużonego, Dolnego Śląska, odznaka za zasługi, Kolec Rolniczy, Zasłużony Pracownik Rolniczo,
13. Podać wysokość posiadanej emerytury-renty inwalidzkiej, renty wyjątkowej *renta wyjątkowa - 5.000,- zł + 20% kombatarcki*
14. Podać warunki mieszkaniowe, socjalno bytowe ilość izb ..... 2 .....
15. Jeśli Koleżanka posiada ciekawe wydarzenia z okresu wojny w czasie walk lub w okresie utrwalania władzy ludowej-krótko opisać - można dołączyć oddzielną relację jako załącznik do ankiety
16. Czy koleżanka pragnie wziąć udział w III Zlocie Platorówek gdyby był zorganizowany z okazji 40 lecia PKWN w czerwcu lub wrześniu 1984 r. .... *tak* .....
17. Napisać inne uwagi warte uwzględnienia w planowanym wydawnictwie albumowym o Platorówkach - można dołączyć oddzielną relację jako załącznik do ankiety .....
18. Ilość dzieci ich imiona nazwiska jakie posiadają zawody, co robią zajmowane funkcje w zakładach pracy i instytucjach - można dołączyć oddzielną relację do ankiety. .... *6* .....
- Teresa Bryjak - technik, tokarstwo - spec. ds. mat. podst. w I.P.Dz. "Watra" w Lubanice*
- Stanisław Rysz - (podst.) zawodowe robotnice - gospodarstwo rolne*
- Ryszard Rysz - zawodowe robotnice - hydraulik w I.P.Dz. "Watra" w Lubanice*
- Irma Jederc - zawodowe dzielnarskie - gospodarstwo domowe*
- Joanna Kot - zawodowe robotnice - brzoźniczka w I.P.Dz. "Watra" w Lubanice*
- Krzysztof Fabuag - zawodowe dzielnarskie - AGROPOL - "Głuszycy"*
- U w a g a ! do ankiety dołączyć zdjęcia o wymiarach .....

Ryszard Ryszardson
 podpis wypełniającego
 ankiety

(+)

K A R T A I N F O R M A C Y J N A

1. Nazwisko i imię..... Rysz Florczyńska.....
2. Nazwisko rodowe ..... FLAK.....
3. Imiona rodziców ..... Helena i Stanisław.....
4. Stan cywilny obecny ..... zamężna.....
5. Czy powtórnie wychodziła za mąż - kiedy? podać nazwisko męża
..... /.....
6. Data i miejsce urodzenia ..... 27. I. 1924 r. w Góskiej.....
..... pow. Gornoliz.....
7. Pochodzenie społeczne /chłopskie, robotnicze, inteligenckie/
..... chłopskie.....
8. Miejsce zamieszkania przed 1939 r ..... Jazhiry..... pow.....
..... Borodowie.....
9. Czym zajmowała się przed 1939 r /nauka, praca/ .....
..... praca na gosp. rolnym z rodzicami.....
10. Obecne miejsce zamieszkania /dokładny adres, ewent. telefon/
58-420 dubawka..... ul. Smereżewskiego 78.....
w. J. Góra.....
11. Wykształcenie ..... podstawowe.....
12. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ?
/wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu -
charakter pracy/ ..... wywiezienie..... 10. II - 1940 r.....
Gorkowska..... Oblast..... Hołogadzka Oblast.....
Uzbekistan..... praca w kotłowni.....
13. Moja droga do wojska /mobilizacja, zaciąg ochotniczy/
mobilizacja..... Komsomol..... R.K.U.....
14. Data rozpoczęcia służby wojskowej w LWP i data zdemobilizowania
..... 26. VIII - 1943 r..... Kobraj..... Botoliar..... 18. VIII - 1945 r.....
15. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową
..... Kobraj..... Botoliar..... 10. XI - 1943..... przeniesiona do
szkoły szoferkiej w Branicach..... 12. I - 1944..... przeniesiona
do T. Sam. Komp. Samoch. przy I. Dru. Pracy im. T. Kowalski
do Berlina.....
16. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku
..... byłam szoferem..... do końca wojny.....

17. Jakiego przeszedł przeszkolenie w wojsku /szkoły, kursy itp./
 .. Kurs Kierowników Samochodowych ..
18. W jakich bitwach brała udział /miejsowość, data, odniesione rany, kontuzje, kiedy, gdzie/ ..
 .. droga od de Niro do Berlina ..
19. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /
 .. starszy strzelec 15.11.1943 r. st. sierżant 8.V.1958 r. ..
20. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne ^{złoty Medal Zastępny na Pół.}
 .. Chwała, za Harszang, Odra Nysa i Baltuck, Złoty Medal i Odznaka, za Berlin, Odznaka Gwardia, Krzyż Karolewski, Złoty Odznaka Zastępny dla Dywizji 28, Zastępny Pracownik Rolniczy, za zastępcy dla Kolek Rolniczych, Medal czterdziestolecia Polski Ludowej za zastępcy dla miasta i gminy Subanki, Order Sierca Matkoma 1952 ..
21. Praca po zdemobilizowaniu aż do chwili obecnej / zawód i stanowisko/ ..
 .. własne gospodarstwo rolne do 1978 r. od 1978 r. renty " grupy a/ zawodowa rolnik obecnie emeryt ..
 b/ polityczna ..
 c/ społeczna .. przewod. K.G.H. w dubance sekretarz Rady Nadzorczej przy SKR w dubance ..
22. Przynależność do organizacji politycznych i społecznych
 .. PZPR ..
23. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta wyjątkowa, renta rolna, renta specjalna, renta wdowia /uwzględnić grupy inwalidztwa/ ..
 .. II grupa renty kombatanckiej obecnie emerytura ..
24. Obecny stan zdrowia ..
 .. 2 ty ..
25. Z jakiego rodzaju służby zdrowia korzysta /lecznictwo rejonowe, przychodnia MON, przychodnia MSW, przychodnia kombatancka/
 .. lekarstwo rejonowe ..

26. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska .....

27. Czy była prześladowana przed wojną .....

28. Czy była represjonowana po wojnie .....

29. Jakiej pomocy oczekuje od organizacji zbawidowskiej .....

...muszę emeryturę - zostało nos. niemieck
kobiet kombatantek 12. powinniśmy być objęte specjalną opieką

30. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególniejsze sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich zawody, wykształcenie, zajmowane stanowiska/

...mama - muzealnik, pracowała w Niemczech do Rosji, maż reżysta
- matka jedna, 6 dzieci, dwóch synów, jeden z nich
matnik, drugi budowlanik, 4 córki, 1 wykształcenie średnie,
3. wykształcenie zarobkowe

Data 09.08.16..

Ryszard Franciszko

/ podpis czytelny osoby wypełniającej ankietę /

Uwaga: w razie potrzeby można uzupełniać dane na dodatkowych kartkach.

V. Nypisy ze źródeł

T: 631/WSK

FLAK Franciszka

zam. Rysz

i

T 631/WSK

ZSRR-LWP

RYSZ Franciszka
z d. Flak

Zródka informacji:

Relacja autorki

Ankieta personalna

Karta informacyjna x 2r

Złożono:

Archiwum Pomorskie AK

87-100 Toruń ul. W.Garbary 2

1/2

I.Król./97

i

T 631

28RR-20P

Lewa Rysz Franciska
z d. Flak

Źródło informacji

ks. - Platrowski opis. zbiorowe
pod red. S. Syzdek

Nyd Zakładg im Ossolinskih 1988r
str. 275 i 114

Skarb. '97

I

I

631/WSK

ZSER-LWP

RYSZ Franciszka

z d. Flak

Zródka informacji:

Praca zbiorowa pod red. E. Syzdek

Platerówki .Wyd. Ossolineum 1988.

str. 275 Wrocław

1/2

I.Król./97

i

T

631
~~684~~

ZSRR-LWP

zam. Rysz Franciszka

z d. Flak "

Zródło informacji:

Relacja własna autorki

Złożono: Archiwum Pomorskie AK
87-100 Toruń ul. Garbary Wielkie 2

Skłonił 197

2

T 631

28RR-DWP

Zaen Rysz Franciszko
zd. Flek

1930 1945
Zmodyfikacja informacji
A. Swojko - Szostkiewicz

1 kw. '97

FLAK Franciszka

zam. Rysz

Firma Handlowo - Usługowa

„DIADA”

86-200 Chełmno-Grubno

Tel. 86 - 28 - 48